

De raad van de gemeente Venlo
Postbus 3434
5902 RK VENLO

Nr.
15 DEC 2017
Gemeente Venlo

Cluster FIN
Ons kenmerk 2017/87805
Uw kenmerk
Bijlage(n)

Behandeld M.G.C. Schnabel
Telefoon + 31 43 389 72 58
Maastricht 12 december 2017
VERZONDEN 13 DEC. 2017

Onderwerp
Begroting 2018

Geachte raad,

In ons schrijven van 24 maart 2017, 2017/19059, hebben wij uiteengezet onder welke voorwaarden een gemeente in 2018 in aanmerking kan komen voor repressief begrotingstoezicht.

Aangezien uw gemeente aan alle voorwaarden voldoet, komt zij in 2018 voor deze vorm van toezicht in aanmerking.

Dat betekent dat noch de begroting, noch de wijzigingen daarvan onze goedkeuring behoeven.

Volledigheidshalve wijzen wij u erop, dat de begrotingswijzigingen, op grond van het bepaalde in artikel 192, juncto 191 lid 2 van de Gemeentewet, wel binnen twee weken ter kennisname aan ons moet worden toegezonden.

Begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021

Naar aanleiding van ons onderzoek van uw begroting 2018 merken we het volgende op.

De begroting 2018-2021 laat voor 2018 een structureel en reëel tekort zien van € 9,78 miljoen voor 2018 en voor 2019 van € 550.000 (na correctie voor het saldo van incidentele lasten en baten). Voor de jaarschijven 2020 en 2021 van de meerjarenraming is een structureel en reëel overschot geraamd.

De vastgestelde begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2017. Het regeerakkoord en de Startnota zijn niet meegenomen in de begroting en de meerjarenraming.

Venlo wordt met grote inhoudelijke en financiële uitdagingen geconfronteerd in het sociaal domein en ook op andere beleidsterreinen liggen stevige opgaven. Denk hierbij onder meer aan de herprogrammering van het woningbouwprogramma, waarbij in de begroting rekening wordt gehouden met een wordt-case scenario van € 4,8 miljoen negatief.

2017/87792

Ook ontwikkelingen bij de voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet, de investeringen in de eigen organisatie en het onderhoud van de kapitaalgoederen vragen veel inspanningen van uw gemeente.

Om minimaal vanaf 2020 een sluitende begroting te krijgen en te houden is een groot aantal gespecificeerde structurele bezuinigingsmaatregelen en –taakstellingen en ombuigingen in de begroting opgenomen. Daarnaast laat de begroting zien dat er ook nog enkele taakstellingen uit eerder jaren zijn die nog moeten worden gerealiseerd. Dit vraagt om een stringent begrotingsbeleid en een strakke budgetdiscipline.

Weerstandscapaciteit

Uw gemeente werkt al enkele jaren aan de versterking van het weerstandsvermogen. De totale ratio voor de weerstandscapaciteit was ultimo 2016 gedaald tot 0,68 en laat op grond van de financiële ontwikkelingen in 2017 een verder dalende lijn zien.

Bij ons financieel verdiepingsonderzoek in 2015 hebben wij als voorwaarde gesteld dat de verhouding tussen de gekwantificeerde risico's en het beschikbare weerstandvermogen vanaf 2018 in evenwicht moet zijn. Het is inmiddels gebleken dat dit niet haalbaar is.

Venlo voert in de begroting 2018 een herstructurering van het eigen vermogen door, waarbij enkele grote reserves met een inkomensfunctie vrijvallen ten gunste van de algemene reserve voor een bedrag van € 30,4 miljoen. Het gaat hierbij om een verschuiving van middelen, waardoor het weerstandsvermogen wordt versterkt voor de opvang van de te verwachte tekorten in 2017 en 2018 en gelet op de ontwikkeling van het risicoprofiel van de gemeente. Door de verrekening van de verwachte resultaten in de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021 en met inbegrip van de gememoreerde herstructurering van het eigen vermogen, stijgt de ratio in 2021 naar 0,85.

Ontwikkelingen in 2018 e.v.

De drie decentralisaties

Het Sociaal Domein is ook voor 2018 een onderwerp dat veel aandacht van de gemeenten vraagt. Gemeenten hebben nu bijna drie jaar ervaring met de uitvoering van het Sociaal Domein. Dat zorgt voor een basis, maar tegelijkertijd verandert er nog steeds veel.

Het transformatiebeleid zorgt ervoor dat aan de vraag- en aan de aanbodzijde veel wijzigt. De kortingen die het Rijk op de budgetten doorvoert, lopen nog verder op. De aanpassing van de verdeelmodellen leidt nog tot wijziging in de budgetten. De financiële resultaten in de eerste jaren en de verwachtingen daaromtrent leiden ook tot bijstellingen. Beleid wordt bijgesteld, er worden pilots gestart, bezuinigingen en taakstellingen worden doorgevoerd.

Na drie jaar is er absoluut nog geen sprake van een stabiele situatie.

Het open eind-karakter van veel van de voorzieningen zal altijd blijven zorgen voor een bepaalde mate van onbeheersbaarheid. Maar op dit moment zijn de onbeheersbaarheid en de onvoorspelbaarheid nog wel bijzonder groot.

Door met alle betrokkenen te praten over beleid en uitvoering en door als gemeente de processen strak te beheersen, zal de onzekerheid geleidelijk kleiner moeten worden. Een strakke monitoring en aansturing zal altijd nodig zijn.

Financieel is de situatie in uw gemeente moment uiterst moeilijk. De budgettaire neutraliteit, waar ook uw gemeente naar streefde, is op dit moment niet haalbaar. Als inzet van reserves, bezuinigingen en taakstellingen niet voldoende is, worden bij gemeenten nu ook algemene middelen voor het Sociaal Domein gebruikt. Maar op dit punt zijn de verschillen tussen gemeenten, maar ook tussen de verschillende onderdelen van het Sociaal Domein groot.

Wij maken ons grote zorgen over de ontwikkelingen binnen het sociaal domein van Venlo. De begroting laat zien dat (na het grote tekort in het sociaal domein in 2016 van € 11,9 miljoen en naar verwachting ook in 2017 van € 14,8 miljoen) ook 2018 een groot tekort te zien geeft van zo'n € 7,2 miljoen. In de eerste begrotingswijziging (vast te stellen in de raad van 20 december 2017) wordt aangegeven dat dit tekort in 2018 wordt bijgesteld naar € 10,27 miljoen (en voor 2017 naar verwachting naar € 17,8 miljoen stijgt).

Venlo heeft inmiddels in de afgelopen periode een uitvoerige analyse uitgevoerd en een tijdpad opgesteld waarbij omvangrijke en ingrijpende (mogelijke) maatregelen (zowel organisatorisch als beleidsinhoudelijk) zijn aangekondigd. Belangrijk is dat inhoudelijk en financieel een situatie wordt bereikt, waarbij de uitvoering van de taken van het Sociaal Domein structureel houdbaar is. In het eerste kwartaal 2018 worden met betrekking tot de te nemen maatregelen besluiten genomen door uw raad. Het streven van Venlo is om dit evenwicht vanaf 2020 te bereiken. Dit zal in de komende periode een heel grote inspanning van uw gemeente vergen.

Presentatie saldi begroting en meerjarenraming

Sinds 1 juli 2013 legt de Gemeentewet de raad op om een begroting vast te stellen die een structureel en reëel evenwicht heeft. De raad kan daarvan afwijken als het aannemelijk is dat dit evenwicht in de periode van de meerjarenraming zal worden bereikt.

Als toezichthouder zijn wij verplicht om de begrotingen van de gemeenten te beoordelen op het structureel en reëel saldo. En net als de raad moeten wij kijken of de meerjarenraming een structureel en reëel evenwicht laat zien, als de begroting dat niet heeft.

Gelet op de opdracht aan de raad in de Gemeentewet, vinden wij het niet meer dan logisch dat elke begroting en meerjarenraming ook deze saldi laten zien. Omdat in veel begrotingen deze saldi niet of niet duidelijk werden gepresenteerd, hebben wij bij onze brief van 24 maart 2017, gericht aan de colleges, over de begroting 2018 een presentatie van het saldo met een uitsplitsing naar het incidentele en het structurele deel opgenomen. Wij hebben geschreven deze presentatie vanaf de begroting 2018 in uw begroting op te nemen.

Wij hebben gezien dat uw meerjarenbegroting 2018-2021 dit overzicht niet bevat. Wij dringen er nogmaals op aan dit overzicht vanaf de volgende begroting te gebruiken, omdat u als raad daarmee over informatie beschikt die u nodig heeft om de begroting vast te stellen, zoals de Gemeentewet u opdraagt.

Onderhoud kapitaalgoederen

De bezuinigingen uit de afgelopen jaren, ook bij het onderhoud van bepaalde kapitaalgoederen, hebben gezorgd voor een achteruitgang van het kwaliteitsniveau van onder meer de wegen en de civieltechnische kunstwerken. U werkt aan het wegwerken van deze achterstanden en heeft daartoe aanvullende middelen in de begroting opgenomen.

Uw gemeente werkt momenteel aan de opstelling van een integrale visie op de openbare ruimte, waarbij wordt gestreefd naar oplevering in 2018. De wegen en de civieltechnische kunstwerken, maar ook de groen- en speelvoorzieningen maken daar deel van uit.

De begroting geeft op een duidelijke en inzichtelijke wijze informatie over het onderhoud van de kapitaalgoederen, waarbij het gekozen kwaliteitsniveau, de daarbij behorende financiële gevolgen voor de afzonderlijke jaren, de in de begroting opgenomen bedragen voor het onderhoud en het al dan niet aanwezig zijn van achterstallig onderhoud aan de orde komen. Uw geeft de nodige aandacht aan de toereikendheid van de beschikbare onderhoudsbudgetten.

Tot slot merken wij nog het volgende op.

Financiële verdiepingsonderzoeken 2018 bij Maastricht en gemeenten in het Heuvelland

We voeren één keer in de vier jaar een verdiepingsonderzoek bij een gemeente uit. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek dat in een rapport vastligt, besluiten wij of de gemeente voor vier jaar repressief toezicht kan krijgen.

In 2018 gaan we de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van Maastricht en de gemeenten in het Heuvelland op deze manier onderzoeken.

Een afschrift van deze brief hebben wij aan het college van uw gemeente gestuurd.

Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaar moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming; Postbus 5700; 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl en klik vervolgens op de button 'e-loket'.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris